

RAPPORT

Ontwikkeling businesspark Ter Borch

Toetsing aan natuurwetgeving -en beleid

Klant: Gemeente Tynaarlo

Referentie: WAT_BD8659_R001_NL56865_D01

Versie: 01/Concept

Datum: 5 september 2016

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX Amersfoort
Netherlands
Water

Trade register number: 56515154

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Ontwikkeling businesspark Ter Borch

Ondertitel: Toetsing aan natuurwetgeving –en beleid

Referentie: WAT_BD8659_R001_NL56865_D01

Versie: 01/Concept

Datum: 5 september 2016

Projectnaam: Quickscan businesspark Ter Borch

Projectnummer: BD8659

Opgesteld door: Celine Roodhart

Gecontroleerd door: Jobert Rijdsdijk

Datum/Initialen: 31-8-2016 J.H.S. R.

Goedgekeurd door:

Datum/Initialen:

Classificatie

Vertrouwelijk

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The quality management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001, ISO 14001 and OHSAS 18001.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Juridisch kader	2
2.1	Flora- en faunawet	2
2.2	Wet Natuurbescherming	3
2.3	Natuurnetwerk Nederland	6
2.4	Boswet	7
3	Plangebied voorgenomen ingreep	8
3.1	Plangebied	8
3.2	Geplande werkzaamheden	8
4	Werkwijze	9
5	Voorkomen beschermde soorten en gebieden	10
5.1.1	Vaatplanten	10
5.1.2	Grondgebonden zoogdieren	10
5.1.3	Vleermuizen	10
5.1.4	Broedvogels	11
5.1.5	Reptielen en amfibieën	11
5.1.6	Vissen	12
5.1.7	Ongewervelde dieren (dagvlinders, kevers, libellen, slakken e.d.)	12
5.2	Conclusies relevante soortgroepen	13
5.3	Nationaal natuurnetwerk (NNN)	14
5.4	Boswet	14
5.5	Samenvatting beschermde natuur in en rond het plangebied	14
6	Effectbeoordeling	15
6.1	Flora en-faunawet	15
6.1.1	Grondgebonden zoogdieren	15
6.1.2	Vleermuizen	15
6.1.3	Broedvogels	15
6.1.4	Vissen	15
6.2	Wet Natuurbescherming	16

7	Conclusie en vervolgstappen	17
8	Literatuur	18

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Tynaarlo gaat businesspark Ter Borch ontwikkelen op de locatie Kranenburg Zuid langs de A7, onder de rook van Groningen. Deze rapportage bevat een onderzoek naar de haalbaarheid van deze ontwikkeling in het kader van ecologie. De aanleg van het businesspark wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling. Voor de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen is het noodzakelijk om de mogelijk effecten op beschermde soorten en gebieden in beeld te brengen en eventueel maatregelen te treffen of ontheffing (Flora- en faunawet) aan te vragen.

1.2 Doel

Het doel van deze rapportage is het in kaart brengen van de te verwachten effecten op beschermde soorten in en in de nabijheid van het plangebied. Er wordt getoetst aan de Flora- en faunawet, de nieuwe Wet Natuurbescherming, het Nationaal Natuurnetwerk en de Boswet.

Deze rapportage is geen gerichte inventarisatie van soorten, maar brengt in de eerste plaats in beeld welke soorten verwacht worden op basis van habitatgeschiktheid. Dit wordt gedaan op basis van al beschikbare gegevens, een veldbezoek en een landschaps-ecologische interpretatie van de gegevens. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de beschikbare landelijke verspreidingsgegevens van beschermde soorten (NDFF). Aan de hand van de verzamelde gegevens wordt een effectbeoordeling opgesteld waar vervolgens conclusies voor vervolgstappen uit worden getrokken.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een beknopt overzicht gegeven van de werking van relevante natuurwetgeving en beleid. De voorgenomen ingreep (inclusief een beschrijving van het plangebied) wordt besproken in hoofdstuk 3. Een beschrijving van de mogelijk aanwezige beschermde soorten is opgenomen in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 geeft een inschatting en beoordeling van de effecten die worden verwacht door de geplande ingreep. De eindconclusies van deze toetsing en consequenties van de ingreep in het kader van de relevante natuurwetgeving zijn terug te vinden in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 7 zijn de gebruikte referenties weergegeven.

2 Juridisch kader

Binnen de Nederlandse natuurwetgeving wordt onderscheid gemaakt in de soortenbescherming en gebiedsbescherming. Hiervoor zijn twee wetten actief, respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. In beide wetten zijn naast het nationaal natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventionie, Conventie van Bonn en CITES. Daarnaast is in het Nederlandse natuurbeleid aangegeven dat de verschillende bijzondere en beschermde natuurgebieden verbonden dienen te worden, wat tot uiting komt in het Natuurnetwerk Nederland (de voormalige Ecologische Hoofdstructuur). Voor de Flora- en faunawet wordt op dit moment nieuwe wetgeving ontwikkeld onder de aanstaande Wet Natuurbescherming. Hiermee is rekening gehouden in deze toetsing. Hieronder wordt beknopt relevant beleid weergegeven.

2.1 Flora- en faunawet

Beschermingscategorieën en verbodsbepalingen

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. De Flora- en faunawet regelt de bescherming van in het wild levende planten en dieren in Nederland door middel van een aantal verbodsbepalingen (tabel 1). In deze wet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn opgenomen. De opgenomen soorten zijn vaak op landelijk of Europees niveau zeldzaam of bedreigd, maar ook meer algemene soorten zijn beschermd in de wet.

De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Daarnaast erkent de wet dat ook dieren die geen direct nut opleveren voor de mens van onvervangbare waarde zijn (erkenning van de intrinsieke waarde). Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van het ministerie van Economische Zaken (EZ) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden. Daarnaast mogen planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld worden. Dit is nader omschreven in de algemene verbodsbepalingen, artikel 8 t/m 12. Naast deze verbodsbepalingen is er ook een algemene zorgplicht van toepassing. Deze zorgplicht schrijft voor dat er voldoende zorg in acht moet worden genomen voor alle in het wild levende planten en dieren. Ook is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten te beschadigen, vernielen of verstoren.

Verbodsbepalingen

De belangrijkste voor, ruimtelijke ontwikkeling en ingrepen relevante verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Relevante verbodsbepaling Flora- en faunawet.

Artikel 2 (zorgplicht)	1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. 2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.
Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onttorten of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
Artikel 13	Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, ..., te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, ..., binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2.2 Wet Natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming (verder WN) treedt, onder voorbehoud, per 1-1-2017 in werking. Deze wet is relevant als het besluit over een aanvraag tot ontheffing van de Flora- en faunawet nog niet genomen is voor 1-1-2017. Dan wordt (waarschijnlijk) een aanvraag namelijk beoordeeld onder de WN. Ook bezwaarschriften die nog niet zijn afgehandeld worden (onder voorbehoud) vanaf deze datum onder de nieuwe wet behandeld. In deze rapportage is daarom, voor zover beschikbaar, ook informatie opgenomen over soorten die onder de nieuwe wet beschermd worden of waarvan het beschermingsregime veranderd.

De soortbescherming wijzigt ten opzichte van de huidige bescherming onder de Flora- en faunawet. De voornaamste wijzigingen hebben betrekking op de soorten en de gewijzigde verbodsbepalingen. De belangrijkste wijziging met betrekking tot soorten vindt plaats bij de soortgroepen vaatplanten en vissen. Alle zoutwatervissen die niet in de Visserijwet zijn opgenomen en op tabel 2 van de Flora- en faunawet staan, zijn in de WN niet meer beschermd. Voor vaatplanten geldt dat het grootste deel van de soorten uit tabel 1 en 2 van de Flora- en faunawet, in de WN niet meer is beschermd. Hiervoor in de plaats wordt in de WN een groot aantal nieuwe vaatplanten beschermd.

Hoofdstuk 3 van de WN behandelt de bescherming van soorten, de mogelijkheid om vrijstelling te verlenen en dergelijke. De verbodsbepalingen uit de WN zijn anders geformuleerd dan de

verbodsbepalingen uit de Flora-en faunawet, zie tabel 1. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). In de wet zelf zijn in de bijlagen 160 soorten opgenomen. Voor een groot deel van deze soorten geldt momenteel (onder de Flora-en faunawet) een vrijstelling in het kader van o.a. ruimtelijke ontwikkeling of een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Onder de WN zal daar ontheffingsplicht voor gaan gelden, behalve als de Provincie Drenthe een provinciale vrijstelling vaststelt.

Tabel 2. Verschillen tussen verbodsbepalingen in de huidige Flora- en faunawet en de Wet Natuurbescherming.

Verbodsbepalingen Flora- en faunawet	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Soorten Vogelrichtlijn artikel 3.1	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Soorten Habitatrichtlijn artikel 3.5	Verbodsbepalingen Wet Natuurbescherming Andere soorten artikel 3.10
artikel 8 Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.		Vijfde lid Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlag I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Eerste lid Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
artikel 9 Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.	Eerste lid Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Eerste lid Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Eerste lid Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
artikel 10 Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.	Vierde lid Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. (vijfde lid: Het verbod, bedoeld in het vierde lid is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort).	Tweede lid Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	
artikel 11 Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.	Tweede lid Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Vierde lid Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Eerste lid Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
artikel 12 Het is verboden eieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.	Derde lid Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Derde lid Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	

2.3 Natuurnetwerk Nederland

Een tweede vorm van gebiedsbescherming bestaat uit het planologisch beschermde Natuurnetwerk Nederland (NNN, de voormalige Ecologische Hoofdstructuur). Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-regime. Dit houdt in dat nieuwe plannen, projecten of handelingen die de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten niet zijn toegestaan, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De negatieve effecten van de activiteit moeten bovendien zoveel mogelijk worden gemitigeerd en anders worden gecompenseerd.

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk Nederland (de voormalige Ecologische Hoofdstructuur) en hierna NNN, is planologisch verankerd in het De provinciale structuurvisie. Het NNN bestaat uit natuurkerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en natuurverbindingen. Bestemmingswijzigingen die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant aantasten zijn niet toegestaan. De provincie Drenthe toetst het plan hierop en hanteert het 'nee, tenzij' beginsel'. Wanneer er significante effecten en geen alternatieven zijn moeten mitigerende en compenserende maatregelen genomen worden.

In voorliggende situatie is sprake van werkzaamheden in NNN-gebied. Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van het NNN, zie Figuur .

Figuur 1: Ligging NNN (groen) ten opzichte van het plangebied (in rode kader), provincie Drenthe, 2016.

2.4 Boswet

Bescherming van bos is in Nederland geregeld in de Boswet. De Boswet geldt voor bos, maar ook voor andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester -en struikhagen, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen wanneer deze buiten de bebouwde kom liggen, de opstand groter is dan 0,01 hectare (1 are) of het een laanbeplanting is met 20 bomen of meer. Voor het rooien van zulke opstanden moet minimaal een maand van tevoren bij het Ministerie van Economische Zaken een kapmelding gedaan te worden. Vaak moet minimaal het gekapte areaal herbeplant worden. De meldplicht geldt niet voor het periodiek kappen van hak-of griendhout, voor het kappen van houtopstanden in de uitvoering van een goedgekeurd bestemmingsplan, voor wegbepantingen en eenrijige beplantingen op of langs landbouwgronden die bestaan uit populieren of wilgen, en enkele boomsoorten zoals Italiaanse populier (*Populus nigra var. italica*). Binnen de bebouwde kom is vaak een kapvergunning nodig, die tegenwoordig onder de omgevingsvergunning is ondergebracht.

3 Plangebied voorgenomen ingreep

3.1 Plangebied

Het plangebied bestaat overwegend uit agrarisch gebruikte graslanden (die ten tijde van het veldbezoek net gemaaid en geoogst waren) met watergangen die begroeid zijn met riet. In het midden van het plangebied bevindt zich een bossage met schietwilgen (in een rij), eiken, populieren en zwarte els (zie rode kader voor de ligging van het plangebied). Verder staat er ondergroei van lijsterbes, hazelaar, brandnetel en akkerdistel. In het bosje liggen restanten van verrotte hooibalen in plastic. In de zuidoostelijke punt van het plangebied loopt een aantal shetlanders. De zuidelijke watergang op de grens van het plangebied werd op het moment van het veldbezoek geschoond. In het studiegebied heeft al grondverzet plaatsgevonden; een deel van het gebied bestaat uit een werkpad en afgegraven grasland waar nu water op staat, zie het groene kader voor de ligging van het studiegebied.

Figuur 2. Overzicht plangebied (in rood kader) en het studiegebied (in rood + groen kader), bron: Globespotter, 2015.

3.2 Geplande werkzaamheden

De geplande werkzaamheden bestaan uit grondverzet, saneren van delen van de bodem en het kappen van bomen. Daarna zullen er bouwwerkzaamheden plaatsvinden en wordt een wegennet aangelegd. Er worden geen gebouwen gesloopt, wel worden er sloten gedempt. De grondverzetwerkzaamheden zijn reeds gestart. De uitvoering van het project zal (al dan niet gefaseerd) doorlopen tot in 2017.

4 Werkwijze

Het bevoegd gezag (Ministerie van Economische Zaken) verlangt dat uit het natuurwaardenonderzoek duidelijk wordt welke beschermde soorten in het plangebied leven, welke functie gebied heeft voor de soort(en), in hoeverre deze wordt aangetast door de voorgenomen werkzaamheden en welke schade beperkende (mitigerende maatregelen) worden uitgevoerd om de functionaliteit te behouden. Daarom is het volgende stappenplan gevolgd.

Stap 1: Inventarisatie van mogelijk aanwezige beschermde soorten

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde dieren en planten in het plangebied en omgeving is allereerst een bureaustudie uitgevoerd. Hierbij zijn de beschikbare bronnen geraadpleegd op het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten. Dit betreft vooral openbaar beschikbare verspreidingsinformatie en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, kmhok 230,579 en 231,579).

Vervolgens is op 19 juli 2016 een veldbezoek uitgevoerd, gericht op het inschatten van de geschiktheid van het plangebied en de omgeving als habitat voor de beschermde soorten die, volgens de bureaustudie, voorkomen in de regio. Het veldbezoek vond plaats tussen 09.00 en 13.00 uur. Het was droog en zonnig weer met een temperatuur van 28 graden Celsius. Het is geen gericht onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde soorten geweest. De noodzaak daarvan kan blijken uit deze toetsing; dergelijk onderzoek moet voor elke soortgroep volgens een eigen methodiek en in een geschikt jaargetijde gedaan worden. Het veldbezoek is uitgevoerd door Celine Roodhart, werkzaam als ecooloog bij Royal HaskoningDHV en als zodanig ter zake deskundig. Alle watervoerende sloten zijn bemonsterd op het voorkomen van vis en amfibieën met een RAVON-net. Verder is op zichtwaarnemingen (deels met behulp van een verrekijker) gekeken naar het voorkomen van broedvogels en naar geschikt habitat voor grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, reptielen, vaatplanten, ongewervelden en insecten.

Stap 2: Vaststelling van de voorgenomen werkzaamheden en de effecten

Om vast te stellen of het project effecten heeft op beschermde flora en fauna, is een beknopte analyse gemaakt van de voorgenomen werkzaamheden van het project en de mogelijke effecten daarvan op de beschermde soorten die mogelijk voorkomen in het gebied. Daarbij zijn ook de verwachte storingsfactoren (bijvoorbeeld verstoring, verdroging, e.d.) in aard, ruimte en tijd in beeld gebracht

Stap 3: Beschrijving van de effecten op beschermde soorten

Door een analyse van de storingsfactoren uit stap 2 en de verspreiding van beschermde soorten (in tijd en ruimte) in het plangebied uit stap 1, is een beschrijving van de effecten van de geplande ingreep gemaakt. Hierbij is aangegeven in hoeverre de verstoringfactoren en gevoeligheid van aanwezige natuurwaarden overlappen (in omvang, ruimte en tijd). Vervolgens is beoordeeld of de effecten leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van relevant beleid en wetgeving.

Stap 4: Voorstellen van mitigerende maatregelen

In deze stap zijn maatregelen voorgesteld die de negatieve effecten voorkomen of zoveel mogelijk beperken.

Stap 5: Conclusie

In deze stap is bepaald of het waarschijnlijk is dat het project in het licht van de wet- en regelgeving ten aanzien van beschermde soorten doorgang kan vinden. Hierbij is rekening gehouden met de onder de Flora- en faunawet vastgestelde criteria ten aanzien van onder andere de gunstige staat van instandhouding van de soort, eventuele alternatieven en bij wet genoemde belangen. Ook worden in deze stap eventuele soortgerichte vervolgonderzoeken aanbevolen en vervolgstappen genoemd.

5 Voorkomen beschermde soorten en gebieden

Op basis van een veldbezoek en een literatuurstudie is inzichtelijk gemaakt welke habitats en biotopen er voorkomen binnen en direct rondom het plangebied. Tijdens het veldbezoek is aan de hand van de aangetroffen habitats beoordeeld voor welke soorten het plangebied geschikt is. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de verschillende beschermingscategorieën. De Flora- en faunawet kent verschillende categorieën van bescherming: de zogenaamde soorten van tabel 1, tabel 2, tabel 3 en vogels.

- Ffwet-tabel 1 betreft algemene, licht beschermde soorten. Bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt voor deze soorten een vrijstelling van ontheffingsplicht voor artikel 8 t/m 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld behalve de algemene zorgplicht (art. 2 Ffwet).
- Voor soorten van Ffwet-tabellen 2 en 3 en voor vogels is bij negatieve effecten een ontheffing nodig.
- Een uitzondering op het voorgaande: bij soorten van Ffwet-tabel 2 geldt dat als de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode, een ontheffing niet nodig is. Voorwaarde is dan wel dat volgens de condities van de gedragscode gewerkt wordt.

Binnen voorliggende rapportage wordt vanuit praktisch oogpunt alleen ingegaan op tabel 2 en 3 soorten en vogels, omdat het een ruimtelijke ontwikkeling betreft waardoor er voor de tabel 1 soorten al een vrijstelling geldt.

5.1.1 Vaatplanten

Uit de gegevens van het NDFF blijkt dat er geen beschermde vaatplanten voorkomen in het plangebied of in het studiegebied. Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde vaatplanten aangetroffen en deze worden ook niet verwacht op basis van habitatgeschiktheid. Wel zijn er algemene soorten als grote egelskop, gele lis, kattestaart, pijlkruid en vogelwikke aangetroffen.

Conclusie

Er komen geen beschermde plantensoorten voor in het plangebied en deze worden ook niet verwacht.

5.1.2 Grondgebonden zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat de steenmarter (tabel 2) voorkomt in het plangebied (NDFF,2016). Verder komen er geen zwaardere beschermde soorten in het plangebied of het studiegebied voor. Wel komen er algemene beschermde soorten zoals ree, haas, mol, bunzing, egel, vos, hermelijn en wezel (allen tabel 1) voor in het plangebied (zoogdiervereniging.nl, 2016). Tijdens het veldbezoek zijn er twee reebokjes aangetroffen in het plangebied. Verder zijn er sporen van de mol aangetroffen. Er worden geen zwaardere beschermde soorten verwacht door het ontbreken van geschikt habitat.

Conclusie

De steenmarter komt voor in het plangebied. De steenmarter is een tabel 2 soort van de Flora- en faunawet en beschermd onder de WN. Verder komen er algemeen voorkomende zoogdieren voor die vallen onder de zorgplicht alsmede de aanstaande WN (bunzing, haas, hermelijn, vos en wezel).

5.1.3 Vleermuizen

De gewone dwergvleermuis, meervleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis (allen tabel 3) worden verwacht in het plangebied (NDFF en www.vleermuis.net, 2016). Vleermuizen verblijven 's zomers in een zomerverblijfplaats of kraamkolonie, 's winters zoeken ze een winterverblijfplaats op. Holten in bomen kunnen zeer geschikt zijn als zomerverblijfplaats, veel soorten maken hier gebruik van. Ook verblijven sommige soorten in kieren en spleten in gebouwen. Gezien de afwezigheid van gebouwen is de

aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen op voorhand uit te sluiten. Er zijn enkele schietwilgen in de bossage in het noordwesten van het plangebied die mogelijk geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor de ruige dwergvleermuis (boombewonende soort). Daarnaast kan het plangebied fungeren als foerageergebied van de gewone dwergvleermuis en mogelijk de meervleermuis, watervleermuis en de laatvlieger.

Conclusie

Laatvlieger, gewone en ruige dwergvleermuis, meervleermuis en watervleermuis worden foeragerend verwacht in het plangebied. Vaste verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen aanwezig zijn in bomen in het plangebied.

Figuur 3. Geschikte bomenrij voor foeragerende vleermuizen en mogelijk verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen .

5.1.4 Broedvogels

Er zijn geen nesten aangetroffen in het plangebied. Wel zijn er twee territoriale (roepende) jonge buizerds waargenomen in het bosje in het noordwesten van het plangebied. Dit bosje is mogelijk belangrijk leefgebied voor de buizerd. Ten tijde van het veldbezoek stonden de bomen vol in blad. Hierdoor kan de aanwezigheid van een nest van de buizerd niet worden uitgesloten. Verder zijn de grasmus, fazant, witte kwikstaart, scholekster, oeverloper en kneu aangetroffen in het plangebied.

Conclusie

Er komen verschillende vogelsoorten broedend voor in en direct nabij het plangebied. Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig maar een buizerd zou wel tot broeden kunnen komen in het plangebied, de aanwezigheid van een buizerdnest kan niet uitgesloten worden; hier zal vervolgonderzoek naar plaats moeten vinden.

5.1.5 Reptielen en amfibieën

Er worden geen zwaarder beschermde reptielen of amfibieën verwacht in het plangebied (RAVON, 2016). Tijdens het veldbezoek zijn kikkers van het groene-kikkercomplex en bruine kikkers aangetroffen. Er zijn

geen reptielen aangetroffen. Goede eiafzetplekken (mestvaalten en bladerhopen) ontbreken en door het agrarisch gebruik van het plangebied met smalle oeverzones wordt het plangebied niet geschikt geacht voor reptielen en deze worden ook op basis van literatuur (RAVON,2016) niet verwacht in dit deel van Nederland.

Figuur 4. Geschikt leefgebied voor algemene amfibieën als bruine kikker en gewone pad. Foto: Celine Roodhart, 2016.

Conclusie

Er worden algemene amfibieën worden verwacht in het plangebied, maar geen soorten van tabel 2 en 3. Reptielen (tabel 2 en 3) worden niet verwacht.

5.1.6 Vissen

De kleine modderkruiper (tabel 2) komt op basis van de bureaustudie voor in het plangebied (NDDFF,2016). De kleine modderkruiper heeft voorkeur voor ondiepe wateren met een rijke plantengroei en een zandige of slibrijke bodem. De soort komt betrekkelijk algemeen voor in sloten, vaarten, kanalen en rivieren, maar ook in meren en plassen. De voortplantingsperiode van de kleine modderkruiper loopt globaal van april tot juli (RAVON, 2016).

Tijdens het veldbezoek zijn alle watergangen bemonsterd en daarbij zijn de kleine modderkruiper (tabel 2 Ffwet) en de tiendoornige stekelbaars aangetroffen.

Conclusie

De kleine modderkruiper komt voor in het plangebied samen met meer algemene vissoorten.

5.1.7 Ongewervelde dieren (dagvlinders, kevers, libellen, slakken e.d.)

In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van streng beschermde insecten of overige ongewervelde fauna en deze worden ook niet verwacht, door het ontbreken van geschikt habitat en het

intensieve agrarische gebruik. Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde ongewervelden of insecten aangetroffen; wel zijn er veel algemene libelles (vroeg glazenmaker) en juffers (weidebeekjuffer) aangetroffen boven de veenplassen in het oosten van het plangebied.

Conclusie

Er worden geen beschermde insecten of overige ongewervelde fauna verwacht in het plangebied.

5.2 Conclusies relevante soortgroepen

In tabel 3 staat weergegeven welke soorten in ieder geval voorkomen en welke soorten mogelijk kunnen voorkomen in het plangebied. Soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet zijn hierin niet opgenomen. Zij genieten slechts een lichte bescherming (zie ook hoofdstuk 2), wat o.a. inhoudt dat – in geval van overtreding van de Ffwet – ontheffing niet nodig is bij ruimtelijke inrichtingsprojecten.

Tabel 3. Mogelijk voorkomende beschermde soorten van de Flora- en faunawet in of nabij het plangebied, op basis van beschikbare verspreidingsinformatie en veldbezoek.

Soortgroep	Mogelijk aanwezig (?)	Mogelijk voorkomende soorten	Beschermingscategorie
Vaatplanten	nee		
Grondgebonden zoogdieren	ja	steenmarter	Tabel 2 en WN
Vleermuizen	Ja	gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis, watervleermuis en laatvlieger	Tabel 3 en WN
Vogels	Ja	soorten als meerkoet, roodborst, houtduif en buizerd	Tabel 3 en WN
Reptielen en amfibieën	nee	-	-
Vissen	Ja	kleine modderkruiper	Tabel 2
Ongewervelde dieren	nee		

In het hierna volgende Hoofdstuk 5 worden de mogelijke effecten van de voorgenomen activiteiten beschreven op de soorten die (mogelijk) voorkomen binnen de invloedssfeer van het project. Eerst wordt ingegaan op de Ff-wet soorten en daarna de WN-soorten. De soorten en soortgroepen waarvan het voorkomen is uitgesloten worden niet verder behandeld in deze rapportage.

5.3 Nationaal natuurnetwerk (NNN)

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het NNN (Provincie Drenthe, 2014, kaartviewer EHS). Hiermee kan op voorhand gesteld worden dat de voorgenomen ontwikkelingen in het plangebied niet leiden tot een effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden opgenomen in het Nationaal Natuurnetwerk.

5.4 Boswet

De gemeente Tynaarlo heeft een Lijst Waardevolle bomen met beschermde houtopstand vastgesteld. Deze lijst bevat een samenvattend geheel van alle waardevolle boomvlakken, boomstructuren en waardevolle houtopstanden. De bomen in het plangebied vallen niet onder de lijst met waardevolle bomen. In het plangebied staan de volgende boomsoorten; gewone es, hazelaar, canadese populier, paardenkastanje, meidoorn en spaanse aak. Langs het bosje staat ook een rij bomen met 15 canadese populieren, 20 schietwilgen, een paardenkastanje, twee gewone essen en drie eiken.

Voor het vellen van bomen binnen het plangebied (is buiten de bebouwde kom) geldt dat er een melding moet worden gedaan in het kader van de Boswet, omdat het te kappen perceel groter is dan 10 are. Daarnaast moet voor bomen met een diameter van meer dan 40 centimeter en waarbij het te kappen perceel groter is dan 2000 m² een omgevingsvergunning worden aangevraagd (gemeente Tynaarlo, 2016). Het te kappen perceel in het plangebied heeft een omvang van circa 8500 m².

5.5 Samenvatting beschermde natuur in en rond het plangebied

Het plangebied valt niet binnen de begrenzing van NNN waardoor de waarden en kenmerken van NNN niet worden aangetast door de werkzaamheden. Daarnaast geldt de Boswet binnen het plangebied voor het vellen van bomen. Er is een omgevingsvergunning nodig voor de kap van de bomen met een grotere omvang dan 40 cm en omdat het perceel groter is dan 2000 m². De bomen binnen het plangebied vallen verder niet onder de waardevolle bomenlijst van gemeente Tynaarlo.

6 Effectbeoordeling

6.1 Flora en-faunawet

6.1.1 Grondgebonden zoogdieren

De steenmarter komt voor in het plangebied. De steenmarter gebruikt het plangebied als onderdeel van zijn leefgebied. De steenmarter heeft geen vaste verblijfplaats in het plangebied, mogelijk wel een tijdelijke verblijfplaats. Om effecten op de steenmarter te voorkomen is het voldoende om daar waar gewerkt gaat worden de vegetatie twee weken van te voren kort te maaien en kort te houden. De steenmarter is verder een heel mobiele soort en er is voldoende alternatief leefgebied om naar uit te wijken, waardoor effecten op de soort voorkomen kunnen worden.

Conclusie

Effecten op de steenmarter zijn te voorkomen door de vegetatie tijdig te maaien en kort te houden gedurende de werkzaamheden.

6.1.2 Vleermuizen

Door licht en optische effecten kunnen vleermuizen worden verstoord; echter doordat er niet 's avonds of 's nachts wordt gewerkt kunnen effecten op foeragerende vleermuizen uitgesloten worden. Wanneer er bomen geveld worden die geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen als de ruige dwergvleermuis kunnen er effecten optreden.

Conclusie

Effecten op vleermuizen zijn niet uit te sluiten bij kap van bomen. Daarom is er jaarrond (van mei tot en met oktober) vervolgonderzoek naar boombewonende vleermuizen noodzakelijk.

6.1.3 Broedvogels

Door geluid, licht en optische effecten kunnen broedende vogels worden verstoord. Het broedseizoen valt voor veel soorten ongeveer binnen de periode half februari tot diep in september, maar ook daar buiten is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen. Aangezien er geen gebouwen gesloopt worden kunnen effecten op jaarrond beschermde nesten van bijvoorbeeld huismus en gierzwaluw uitgesloten worden. Wel kunnen er mogelijk effecten ontstaan wanneer er bomen gekapt gaan worden waar de buizerd een nest in heeft. Er zal vervolgonderzoek moeten plaatsvinden naar de functie van het te kappen bosje voor de buizerd.

Conclusie

Er zal vervolgonderzoek uitgevoerd moeten worden naar de buizerd. Effecten op overige broedvogels zijn te voorkomen wanneer er wordt gewerkt buiten het broedseizoen of onder ecologische begeleiding.

6.1.4 Vissen

De werkzaamheden vinden plaats in het actieve seizoen van de kleine modderkruiper (april tot en met juli). Effecten op de kleine modderkruiper kunnen voorkomen worden door te werken volgens bijvoorbeeld de gedragscode van de Unie van waterschappen.

Conclusie

Effecten op de kleine modderkruiper kunnen worden voorkomen door te werken volgens een gedragscode.

Tabel 2: Mogelijke negatieve effecten op beschermde soorten van de Flora- en faunawet in of nabij het plangebied.

Soortgroep	Soort(en)	Mogelijk of te verwachten effect	Ffwet artikel
Grondgebonden zoogdieren	Steenmarter	Tijdelijk ongeschikt worden leefgebied	10
Vleermuizen	Ruige dwergvleermuis en mogelijk andere boombewonende vleermuizen	Verlies verblijfplaatsen	10 en 11
Broedvogels	Roodborst, meerkoet, buizerd	Verstoring nesten en verlies vaste verblijfplaats	10 en 11
Vissen	Kleine modderkruiper	Verstoring leefgebied	10

6.2 Wet Natuurbescherming

De steenmarter en algemene zoogdieren zoals bunzing, hermelijn en wezel komen voor in het plangebied en deze zijn straks beschermd onder de WN. Voor de soortgroepen vleermuis en broedvogels geldt dat ze straks onder de WN ook beschermd zijn. Voor deze soorten geldt daarom ook dat eventueel vervolgonderzoek bij de kap van bomen nodig is naar vleermuizen en vogels. Voor beide soortgroepen geldt daarnaast dat er maatregelen genomen moeten worden om effecten te voorkomen.

7 Conclusie en vervolgstappen

- Er worden een aantal zwaarder beschermde soorten verwacht in het plangebied; de steenmarter, vleermuizen, broedvogels en de kleine modderkruiper.
- de grondverzetwerkzaamheden kunnen na de bouwvak doorgang vinden, mits er rekening wordt gehouden met het voorkomen van de kleine modderkruiper in de watergangen. Rekening houden met deze soort kan door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode, in het kader van de Flora- en faunawet.
- Door het tijdig kaal maken van het terrein en de vegetatie kort te houden kunnen effecten op de steenmarter worden voorkomen.

Vervolgstappen

- Voordat de kap van bomen plaats kan vinden moet er vervolgonderzoek plaatsvinden naar het voorkomen van vleermuizen en de buizerd in het bosje in het midden van het plangebied. Hierbij moet de functie van het plangebied voor deze soorten worden vastgesteld voordat concrete mitigerende maatregelen kunnen worden opgesteld (in het kader van de Flora- en faunawet en de WN).

8 Literatuur

Internet:

- RAVON; verspreidingsinformatie reptielen, amfibieën en vissen, <http://www.ravon.nl/>, geraadpleegd op 24 augustus 2016
- Nationale Databank Flora en Fauna, www.ndff.nl/, geraadpleegd op 31 augustus 2016
- Verspreidingsinformatie van grondgebonden zoogdieren, www.zoogdierverseniging.nl
- Verspreidingsinformatie alle soortgroepen in Nederland, www.telmee.nl
- Soortprotocollen Flora-en faunawet, <http://soortprotocollenflora-enfaunawet.stowa.nl/documents/soortprotocollenflora-enfaunawet/>
- Provincie Drenthe, EHS kaart 2015 <http://www.drenthe.info/website/fmc2/ehs2015.html>
- Gemeente Tynaarlo, Kapverordening 2014 http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Tynaarlo/339054/339054_1.htm Monumentale bomen lijst gemeente Tynaarlo <http://objectdesk.gemgids.nl/Publication/Site/79>